

Úvod do dejepisu

Bodový systém

- Ústna odpoveď: 10b
- Test: 20-30b
- Historické okienko: 10b
- Projekt: 10b
- Debata: 10b
- Práca s prameňmi: 5b
- Dobrovoľná úloha: 5b
- Bonus: 10% zo základu

História a dejepis

- Pojem **história** - z antiky, 1x v gréčtine – rozprávanie o minulých udalostiach, skúmanie, vedomosti
- V slovenčine – **dejepis, dejiny** – 2 významy:
- 1. proces vývoja ľudskej spoločnosti
- 2. veda zaoberajúca sa skúmaním, poznávaním a výkladom minulosti

Členenie dejín

- **1. priestorové**
- **Všeobecné** - študujú všeobecné zákonitosti vývoja ľudstva ako celku
- **Regionálne** - dejiny štátov, národov, krajín, obcí...
- **2. vecné** – skúmajú rozličné oblasti – politika, kultúra, veda, technika, školstvo, duch. život, umenie...
- **3. chronologické** - delenie na periódy – pravek, starovek, stredovek, novovek

Periodizácia

- **1. pravek** – je predmetom archeologického výskumu a končí sa vznikom staroorientálnych štátov, ktoré používali písmo
- **2. starovek** – končí sa pádom Západorímskej ríše (476)
- **3. stredovek** – trval od 5. do 15.stor.
- **4. novovek** – začína objavením Ameriky (1492)
- **5. najnovšie dejiny** – začínajú rokom 1918

Historické pramene

- **1. hmotné** – sú najstaršie, skúma ich **archeológia** (keramika, náradie, pohrebiská, ozdoby, príbytky...)
- **2. písomné** – **úradné** (listiny...), **súkromné** (korešpondencia, denníky, poznámky, memoáre...), **rozprávacie** (kroniky, legendy, letopisy – zápisy o udalostiach)..., **periodická tlač, beletria...**
- **3. obrazové** - mapy, grafika, plány, filmy, fotografie, zvukové záznamy, výstupy z počítačov...
- **4. ústne dochované** – ľudová slovesnosť (povesti, piesne, príslovia, pranostiky, porekadlá...)

Pomocné vedy historické

- 1. **Paleografia** – náuka o písme
- 2. **Diplomatika** - náuka o listinách a písomnostiach
- 3. **Chronológia** - náuka o čase a spôsoboch jeho merania, o datovaní
- 4. **Heraldika** - náuka o erboch
- 5. **Sfragistika** – náuka o pečatiach
- 6. **Genealogia** - náuka o rodoch
- 7. **Numizmatika** – náuka o minciach
- 8. **Archívniectvo** – náuka o archívoch
- 9. **Metrológia** - náuka o mierach

Debata - námety

- Význam/zmysel hľadania historickej pravdy
- Dejiny ako nástroj politickej moci
- Historik a pseudohistorik/hoaxer
- Dôkazy falšovania historických faktov, popieranie holokaustu a pod.
- Dôkazy hrdinstva, kedy je človek schopný položiť život za pravdu a spravodlivosť (Mahátmá Gándhí, Martin Luther King, Alexej Navalnyj...)

Projekt - námety

- **Odprezentujte deformovaný pohľad na dejiny** na základe prečítaného literárneho diela, alebo na základe odsledovania filmu.
- Napr. George Orwell: 1984, Alexandr Solženicyn: Súostrovie Gulag, Jeden deň Ivana Denisoviča, Boris Pasternak: Doktor Živago, film Chernobil (2019), film Mr. Jones (2019) o ukrajinskom hladomore...

Kritériá hodnotenia debaty

- Dodržanie témy (kľúčové slová, odbočovanie...) **2b**
- Dôveryhodnosť, logika, sila argumentov **2b**
- Kladenie otázok **3b**
- Dodržanie času **1b**
- Verbálna zložka (jazyk. správnosť, zrozumiteľnosť...) **1b**
- Neverbálna zložka (očný kontakt, mimika, gestá, presvedčenie...) **1b**

Kritériá hodnotenia projektu

- Dodržanie témy, relevancia – neznáme, zaujímavé informácie, presnosť, dôveryhodnosť (zdroje), hĺbka (obohatenie) **3b**
- Zrozumiteľnosť, logika, argumenty, prezentovanie, interakcia s publikom **2b**
- Originalita, kreativita **2b**
- Dodržanie času **1b**
- Verbálna zložka (jazyk. správnosť, zrozumiteľnosť...) **1b**
- Neverbálna zložka (očný kontakt, mimika, gestá, presvedčenie...) **1b**

Dobrovoľná úloha, práca s prameňmi

- Vytvorte rodokmeň vlastnej rodiny
- Na základe svedectva blízkej osoby popíšte historickú udalosť
- Interpretujte ľubovoľný historický prameň